

2019-06-03

Diarienummer: Ä 2019-332

Näringsdepartementet

Remissvar avseende Frekvenser i samhällets tjänst (SOU2018:92)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Tillväxtverket arbetar med flera olika åtgärder för att främja företagande och regional utveckling, allt ifrån insatser och projekt till bättre förutsättningar för företagande, insatser riktade till att följa upp och lära av det regionala utvecklingsarbetet, till mer specifikt avgränsade frågeställningar inom myndighetens ansvarsområden. I alla dessa frågor, stora som små, så är vår utgångspunkt att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattning

Utredningen har haft uppdraget att föreslå hur frekvensanvändningen kan planeras på lång sikt, åren 2027–2047, för att kunna möta samhällets behov så effektivt som möjligt. I uppdraget har bland annat ingått att undersöka de radiospektrumrelaterade förutsättningarna för olika kollektiva nyttigheter såsom sjöfart, transporter och trafikledning, totalförsvaret, brottsbekämpning, räddningstjänst, radio och tv i allmänhetens tjänst och forskning.

Tillväxtverket

- ser positivt på om regler kan förenklas och skapa en effektivare resursanvändning, enligt utredningens inriktning.
- bedömer det vara viktigt att tilltänkt prissättning inte sätts så att det blir tröskeeffekter som hindrar trådlös kommunikation och andra radiobaserade tjänster i hela landet och därmed verkar negativt på målet med företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.
- bedömer att det är viktigt att följa hur målet om ökad samhällsekonomisk effektivitet uppnås.
- instämmer i att det kan vara rimligt att ställa särskilda krav, vägra tillstånd eller överlåtelse av tillstånd eller återkalla tillstånd, förutsatt att hanteringen är proportionell, icke-diskriminerande och inte går utöver vad som är strikt nödvändigt för att värna Sveriges säkerhet för att vara förenliga med EU-rätten.

Utredningens förslag och Tillväxtverkets bedömning

Utredningen lämnar a) elva förslag som syftar till att kunna möta framtida radiospektrumbehov så effektivt som möjligt, samt b) sex förslag och en bedömning som syftar till att stärka Sveriges nationella säkerhetsintressen. Tillväxtverket finner att det kan vara rimligt att ställa särskilda krav, vägra tillstånd eller överlåtelse av tillstånd eller återkalla tillstånd om det annars skulle vålla fara för Sveriges säkerhet. Tillväxtverket delar utredningens bedömning att de särskilda villkor som ställs måste vara proportionella, icke-diskriminerande och får inte gå utöver vad som är strikt nödvändigt för att värna Sveriges säkerhet för att vara förenliga med EU-rätten.

För att kunna möta framtida radiospektrumbehov så effektivt som möjligt föreslår utredningen:

1. Allt spektrum ska prissättas,
2. All radioanvändning ska behandlas lika – tillstånd ska även kunna ges till enbart mottagning,
3. Ökat fokus på samhällsekonomisk effektivitet i spektrum-förvaltningen,
4. Tillstånd ska beviljas i det lämpligaste frekvensområdet,
5. Förenklad process för allmänna inbjudningsförfaranden,
6. Möjliggöra allmänna inbjudningsförfaranden i fler fall,
7. Konkurrensutsättning av enskilda tillstånd att använda radio-sändare för att i högre utsträckning kunna göra avsteg från först-till-kvarnprincipen,
8. Anta en strategisk inriktning för det internationella harmoniseringsarbetet,
9. Förbered för eventuella förändringar av de frekvensband som används för radio och tv,
10. Inför en möjlighet att ställa villkor om förmedling av public service-innehåll i tillstånd att använda radiosändare, samt
11. Digitalisera spektrumförvaltningen.

Tillväxtverket delar utredningens inriktning. Om i stort sett allt tillgängligt radiumspektrum används idag och det samtidigt förväntas en massiv ökning av efterfrågan på radiospektrum och möjligheten att använda radiosändare, liksom av slutanvändarnas efterfrågan på trådlös bredbandskapacitet, så är det principiellt rimligt att söka en effektivare spektrumanvändning. Det leder till ett stort behov av att förändra reglerna för spektrumförvaltningen för att inte samhällets utveckling ska hindras av brist på tillstånd för att använda radiosändare.

Utredningen lämnar flera förslag i den riktningen, till exempel förslaget att tillstånd ska beviljas i det lämpligaste frekvensområdet. Det gör det möjligt att söka samla flera sökanden med likande behov inom vissa frekvensområden och därmed få en effektivare användning av tillgängligt spektrum. Likaså pekar utredningen på att viss modernare utrustning kan operera med färre frekvenser än motsvarande äldre generations utrustning, varvid en effektivare användning kan nås om användarna investerar i modernare utrustning. Tillväxtverket ser positivt på om regler kan förenklas och skapa en effektivare resursanvändning.

Det centrala i utredningen är förslaget om att prissätta allt spektrum liksom förslaget om ökat fokus på samhällsekonomisk effektivitet. Hela utredningens tilltänkta utveckling mot effektivare spektrumanvändning är i hög grad beroende av att dessa förslag går att

genomföra. För Tillväxtverket är det viktigt att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Det är mot den bakgrunden viktigt att prissättningen inte sätts så att det blir tröskeeffekter som hindrar trådlös kommunikation och andra radiobaserade tjänster i hela landet och därmed verkar negativt på målet med företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas.

Tillväxtverket finner det därtill viktigt att följa hur målet om ökad samhällsekonomisk effektivitet uppnås. I teorin går det att sätta ett pris som är samhällsekonomiskt effektivt, till exempel genom att sökanden får värdera nyttan av en viss frekvensanvändning och lämna bud i ett auktionsförfarande eller att tillståndsgivande myndighet sätter något pris beräknat med någon ekonomisk modell. I praktiken kan dock samhällsekonomisk effektivitet vara betydligt svårare att hantera och ett exempel på detta är området transportinfrastruktur. Det gäller exempelvis svårigheten att skatta nyttan av infrastrukturinvesteringar för turism, där nyttan är säsongspåverkad, eller nyttan av investeringar i täta miljöer med de externa effekter investeringen kan skapa (vilket bland annat har gjort att regionerna och staten har förhandlat och kommit överens om att medfinansiera vissa infrastrukturprojekt).

Det finns idag betydande erfarenheter av svårigheterna att skatta nyttor och bedöma samhällsekonomisk effektivitet av investeringar i infrastruktur, trots utvecklade ekonomiska modeller. Tillväxtverket bedömer att det kan finnas anledning att förvänta sig svårigheter i att hantera samhällsekonomisk effektivitet även för området spektrumanvändning. Mot den bakgrunden bedömer Tillväxtverket att det är viktigt att följa hur målet om ökad samhällsekonomisk effektivitet uppnås.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Christina Henryson och Josefine Lindell har varit föredragande. I handläggningen har också enhetschef Kristian Viidas deltagit.

Christina Henryson

Josefine Lindell